

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ ТА ЮВІЛЕЇ

УДК 340.6 (091) (477.54)

НАУКОВА ШКОЛА, ЩО РОЗВИВАЄТЬСЯ, З СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ імені П.Л. ШУПИКА

©В. Д. Мішалов

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Відповідно до Наказу МОН України від 01.06.2006 р. №422 «Щодо положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у ВНЗ III-IV рівня акредитації» та Наказу НМАПО імені П.Л. Шупика від 01.07.2014 №2632, було затверджене «Положення про наукові школи у НМАПО імені П.Л. Шупика».

Виходячи із відповідності вимогам наведеного вище «Положення...», кафедра судової медицини академії була визнана як наукова школа з судової медицини.

Нижче наводимо відповідність вимогам і обґрунтування визнання «Школи з судової медицини» у НМАПО імені П.Л. Шупика.

Кафедра судової медицини у Київському інституті підвищення кваліфікації лікарів була створена у 1938 році. Організатор і перший завідувач кафедри — професор А.М. Гамбург. У цей період на кафедрі здійснювалася спеціалізація і удосконалення експертів із судової медицини, а на кожний цикл викликалося не більше 10 лікарів. У 1970 р. на кафедрі було введено другу посаду професора, яку зайняв начальник судово-медичної лабораторії Київського військового округу д.мед.н. В.П. Хоменок, який у 1972 р. після виходу на пенсію професора А.М. Гамбург очолював кафедру до червня 1987 р.

З липня 1987 р. і по лютий 2006 р. кафедрою завідував професор Ю.П. Шупик — у минулому її аспірант (1959), асистент (з 1960 р.), доцент (з 1966 р.), професор (1977-1987), Заслужений лікар України. Юрій Платонович автор понад 100 наукових праць, до 2006 р. — головний позаштатний спеціаліст МОЗ України зі спеціальності «судово-медична експертиза», головний редактор фахового журналу «Український судово-медичний вісник». За період завідування професором Ю.П. Шупиком кафедра судової медицини КМАПО, а з 2006 р. НМАПО імені П.Л. Шупика започаткував наукову школу з судової медицини. У цей період з 1972 по 1986 р.р. були захищені дисертації:

1. **Хохолєва Тамара Володимирівна** - аспірант кафедри судової медицини КМАПО /кандидатська дис./ Тема дисертації «Исследование ликвора физическими и биохимическими методами с целью установления времени наступления смерти», 1978.

2. **Филипчук Олег Володимирович** /докторська дис./ Зав. відділенням судово-медичної криміналістики Головного бюро СМЕ МОЗ України. Тема дисертації: „Використання комп'ютерних технологій в судово-медичній остеології”. 22.04.1996 р.

3. **Лисенко Євген Миколайович** /кандидатська дис./ Начальник Херсонського обласного бюро СМЕ. Тема дисертації: „Якісне та кількісне встановлення металів з допомогою методу рентгенівської флюоресцентної спектроскопії в судово-медичній практиці”. 27.02.1996 р.

4. **Незнакомцева Єлизавета Петрівна** /докт./ Зав. курсом судової медицини Івано-Франківської державної медичної академії. Тема дисертації: „Судово-медичні ототожнення особи по грудині, лобкових кісток та їх остеохондральних з'єднаннях”. 16.10.1998 р.

5. **Марченко Анатолій Іванович** /кандидатська дис./ Лікар судово-медичний експерт Головного бюро СМЕ МОЗ України. Тема дисертації: „Портретно-остеологічна ідентифікація особи з використанням теле-відео-комп'ютерних засобів дослідження”. 26.11.1999 р.

6. **Голубович Петро Леонідович** /кандидатська дис./ Лікар судово-медичний криміналіст Запорізького обласного бюро СМЕ. Тема дисертації: „Судово-медична ідентифікація особи за спаленими кістками гомілки”. 24.09.1999 р.

7. **Гуріна Оксана Олексіївна** /кандидатська дис./ Доцент кафедри судової медицини КМАПО ім. П.Л. Шупика. Тема дисертації: „Судово-медична оцінка ступеня тяжкості нелетальних травм обличчя і головного мозку у дітей та підлітків”. Наук. керівник д.м.н., професор Шупик Ю.П. 23.01.2004 р.

Колектив наукової школи і напрямки діяльності, починаючи з 2006 року до 2016 р.:

1. Диференційна діагностика раптової смерті внаслідок гострої ішемічної хвороби серця, дисплазії сполучної тканини, хронічних наркотичних та алкогольних інтоксикацій і дії міорелаксантів за морфологічними, біохімічними та біофізичними змінами міокарда:

1. **Мішалов Володимир Дем'янович** – завідувач кафедри судової медицини, доктор медичних наук, професор

2. **Войченко Валерій Володимирович** – Начальник Дніпропетровського обласного бюро судово-медичної експертизи.

3. **Сулюєв Костянтин Миколайович** – доцент кафедри патологічної анатомії та судової медицини Дніпропетровської державної медичної академії.

4. **Шандига-Глушко Ольга Іванівна** – заочний аспірант каф. судової медицини КМАПО імені П.Л. Шупика, завідувач відділом комісійних експертиз Хмельницького обласного бюро судово-медичної експертизи.

5. **Панзо Андре Мігель Ошкар** - аспірант доцент кафедри патоморфології, судової медицини та медичного законодавства Луганського державного медичного університету. Судово-медичний експерт Дирекції кримінальних розслідувань поліцейських військ МВС Республіки Ангола.

6. **Дунаєв Олександр Віталійович** – доцент кафедри патоморфології, судової медицини та медичного законодавства Луганського державного медичного університету.

7. **Москаленко Валентин Сергійович** - заочний аспірант каф. судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика, лікар судово-медичний експерт Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України.

II. Вогнепальна травма: морфологічні та медико-криміналістичні особливості ушкоджень і критерії їх утворення

1. **Мішалов Володимир Дем'янович** – завідувач кафедри судової медицини, доктор медичних наук, професор

2. **Хохолєва Тамара Володимирівна** – доцент кафедри судової медицини, кандидат медичних наук, доцент

3. **Гуріна Оксана Олексіївна** - доцент кафедри судової медицини, кандидат медичних наук, доцент

4. **Петрошак Олександр Юрійович** - доцент кафедри судової медицини, кандидат медичних наук, доцент

5. **Михайленко Олександр Вікторович** - завідувач відділення судово-медичної криміналістики Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи, асистент кафедри судової медицини (за сумісництвом) кандидат медичних наук.

6. **Зарицький Геннадій Аркадійович** - асистент кафедри судової медицини, кандидат медичних наук (2008-2014 р.р.).

7. **Шавловський Григорій Степанович** - заочний аспірант каф. судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика. Судово-медичний експерт Дирекції кримінальних розслідувань поліцейських військ МВС Республіки Ангола Кандидат медичних наук (2005-2007 р.р.).

8. **Колос Олег Петрович** - Центр судових експертиз МО України, кандидат медичних наук (2008-2010 р.р.).

9. **Шевчук Микола Миколайович** - начальник Львівського обласного бюро судово-медичної експертизи, кандидат медичних наук, доцент.

10. **Зозуля Віталій Миколайович** – начальник Житомирського обласного бюро судово-медичної експертизи, кандидат медичних наук, доцент.

11. **Федоренко Максим Андрійович** - начальник Черкаського обласного бюро судово-медичної експертизи, кандидат медичних наук.

III. Судово-медична ідентифікація невідомих осіб, що загинули, та живих осіб: ДНК-аналіз, визначення одонтологічного статусу, дослідження дерматогліфічних особливостей кисті і стопи, можливості ототожнення особи, що скоїла злочин

1. **Войченко Валерій Володимирович** – Начальник Дніпропетровського обласного бюро судово-медичної експертизи. Голова Асоціації судових медиків України, кандидат медичних наук, доцент.

2. **Костенко Євген Якович**: завідувач кафедри ортопедичної стоматології ДЗ «Ужгородський національний університет» МОН України, керівник Центру судової стоматології УЖНУ, доктор медичних наук, доцент.

3. **Козань Наталя Миколаївна** – доцент кафедри патоморфології та судової медицини ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», кандидат медичних наук, доцент.

4. **Зосіменко Володимир Вікторович** – завідувач відділу комісійних судово-медичних експертиз Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи.

IV. Судово-медична оцінка дефектів надання медичної допомоги при невідкладних станах

1. **Плетенецька Аліна Олександрівна** – асистент кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика, кандидат медичних наук.

На 1 січня 2016 р. кафедрою судової медицини виконується ініціативно-пошукова НДР на тему: «**Вогнепальна травма: морфологічні, медико-криміналістичні особливості ушкоджень та критерії їх утворення**». Терміни виконання: 02.2015-02.2019 р.р. № держреєстрації **0115U002357** від 13.02. 2015 р.).

Науковий керівник: Мішалов Володимир Дем'янович, завідувач кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика, доктор медичних наук, професор.

Під науковим консультуванням/керівництвом професора В. Д. Мішалова захищені, заплановані та виконуються, як в рамках кафедральної НДР, так і за індивідуальними номерами державної реєстрації:

А. докторські дисертаційні роботи:

1) **Дунаєв Олександр Віталійович**: доцент кафедри патоморфології, судової медицини та медичного законодавства Луганського державного медичного університету. Тема дисертації: «Можливість диференційної діагностики раптової смерті внаслідок гострої ішемічної хвороби серця на фоні хронічних наркотичних та алкогольних отруєнь за морфологічними, біохімічними та біофізичними змінами передсердь». 14.01.25 – судова медицина. 23.04.2010 р.

2) **Костенко Євген Якович**: кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри ортопедичної стоматології УЖНУ, керівник Центру судової стоматології УЖНУ. Тема дисертації: «Комплексна медико-інформаційна ідентифікація особи за одонтологічним статусом з експертною оцінкою морфо-функціональних змін зубо-щелепного апарату як результатів стоматологічного лікування і реабілітації потерпілих» 14.01.25 – судова медицина/14.01.22 – стоматологія 05.09. 2014 р.

3) **Козань Наталя Миколаївна** – доцент кафедри патоморфології та судової медицини ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», кандидат медичних наук, доцент. Виконує докторську дисертацію на тему: "Діагностика загальних фенотипічних ознак людини шляхом комплексного дослідження дерматогліфічних особливостей кисті, стопи та гетерохроматину клітин периферійної крові." 14.01.25 – судова медицина. Терміни виконання: 2013-2017 р.р.

4) **Плетенецька Аліна Олександрівна** – кандидат медичних наук, асистент кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика. Тема дисертації: «Судово-медична оцінка дефектів надання медичної допомоги при невідкладних станах». 14.01.25 – судова медицина. Терміни виконання: 2015-2018 р.р.

5) **Михайленко Олександр Вікторович** – кандидат медичних наук, завідувач відділення судово-медичної криміналістики Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи. Тема дисертації: «Комплексна судово-медична діагностика наслідків контактної взаємодії вогнепального снаряду за морфологічними особливостями ранової балістики при пострілах з нарізної зброї» 14.01.25 – судова медицина. Терміни виконання: 2014-2018 р.р.

Б. кандидатські дисертаційні роботи:

1) **Войченко Валерій Володимирович** – здобувач кафедри судової медицини Дніпропетровської державної медичної академії. Начальник бюро СМЕ управління охорони здоров'я Дніпропетровської облдержадміністрації. Тема дисертації: „Судово-медична оцінка морфологічних та біофізичних показників шлуночків при раптовій коронарній смерті”. 14.01.25 – судова медицина. 20.12.2002 р.

2) **Сулоєв Костянтин Миколайович** - асистент кафедри судової медицини Дніпропетровської державної медичної академії. Тема дисертації: „ Судово-медична оцінка патоморфологічних і біофізичних змін регіональних лімфатичних вузлів серця при гострій ішемічній хворобі серця і отруєннях алкоголем”. 14.01.25 – судова медицина. 23.01.2004 р.

3) **Шандига-Глушко Ольга Іванівна** - заочний аспірант каф. судової медицини КМАПО імені П.Л. Шупика, зав. Летичівським міжрайонним відділенням Хмельницького обл. бюро СМЕ. Тема дисертації: «Дисплазія сполучної тканини як причина раптової смерті». 14.01.25 – судова медицина. 09.06. 2006 р.

4) **Андре Ошкар Мігель Панзо** - очний аспірант Луганського державного медичного університету. Судово-медичний експерт Дирекції кримінальних розслідувань поліцейських військ МВС Республіки Ангола. Тема дисертації: «Можливість судово-медичної діагностики раптової серцевої смерті за результатами лабораторних досліджень». 14.01.25 – судова медицина. 18.04. 2008 р.

5) **Зарицький Геннадій Аркадійович**: Головне бюро СМЕ МОЗ України. Кафедра судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика. Тема дисертації: «Порівняльна судово-медична характеристика ушкоджень, заподіяних з використанням різних видів 9 мм пістолетних боєприпасів». 14.01.25 – судова медицина. 06.06. 2008 р.

6) **Колос Олег Петрович:** Центр судових експертиз МО України. Тема дисертації: «Порівняльна судово-медична характеристика пошкоджень різних видів тканин одягу при пострілах з використанням патронів “Оса”, “ПНД-9П” та “Ал-9Р”, споряджених еластичними кулями». 14.01.25 – судова медицина.26.03. 2010 р.

7) **Шевчук Микола Миколайович:** начальник Львівського обласного бюро СМЕ. Тема дисертації: «Морфологічна характеристика ушкоджень, заподіяних при пострілах сучасними пістолетними боєприпасами «Luger 9,0x19 мм»». 14.01.25 – судова медицина.23.04. 2010 р.

8) **Михайленко Олександр Вікторович:** завідувач відділення судово-медичної криміналістики Київського міського бюро СМЕ. Тема дисертації: «Судово-медична характеристика ушкоджень, заподіяних при пострілах 9 мм патронами «Герен ЗФП» і «АЕ», які споряджені еластичними кулями». 14.01.25 – судова медицина.28.05. 2010 р.

9) **Федоренко Максим Андрійович:** завідувач відділу судово-медичної експертизи трупів Черкаського обласного бюро СМЕ. Тема дисертації: «Судово-медична характеристика та експертна оцінка ушкоджень, заподіяних при пострілах пістолетними боєприпасами 9,2x18 мм, які споряджені кулями з протирикошетною здатністю». 14.01.25 – судова медицина. 17.06. 2010 р.

10) **Москаленко Валентин Сергійович** - заочний аспірант кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика, лікар судово-медичний експерт Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України. Тема дисертації: «Судово-медичні критерії отруєння міорелаксантами (дитилін і ардуан) та можливість їх виявлення в органах і тканинах». 14.01.25 – судова медицина. 16.12. 2011 р.

11) **Петрошак Олександр Юрійович:** асистент кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика. Тема дисертації: «Особливості вогнепальних ушкоджень біологічних об'єктів та композитної довгої трубчастій кістки при пострілах боєприпасами «FN 5,7x28» (експериментальне дослідження)» 14.01.25 – судова медицина.20.04. 2012 р.

12) **Зозуля Віталій Миколайович:** заступник начальника Житомирського обласного бюро СМЕ. Тема дисертації: «Судово-медична характеристика вогнепальних ушкоджень, заподіяних патронами «Флобер». 14.01.25 – судова медицина.17.06. 2013 р.

13) **Зосіменко Володимир Вікторович** - завідувач відділом комісійних експертиз Київського міського клінічного бюро СМЕ. Тема дисертації: «Особливості ушкоджень, які заподіяні гострими предметами, як основа для реконструкції ситуації та ототожнення особи, що скоїла злочин» 14.01.25 – судова медицина.Терміни виконання: 2014-2016 р.р.

Кафедрою судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика заплановані очні аспірантури з початком у 2016 р. по кафедральній темі НДР «**Вогнепальна травма: ...**» і у 2017 р.р. по темі «**Судово-медична оцінка дефектів надання медичної допомоги...**». Отже, є підстави вважати, що наукова школа розвивається.

Кількість публікацій, на основі яких була створена школа, на січень 2016 р. складала 174 - переважно наукові фахові статті, патенти, методичні рекомендації.

Основою для публікацій наукової школи є науково-практичний журнал «Судово-медична експертиза», заснований у грудні 2010 р. Постановою Вищої атестаційної комісії України 1-05/8 від 22.12.2010 р. атестовано як наукове фахове видання з медичних наук (свідоцтво про державну реєстрацію № 16102-4584Р).

Захисти дисертацій здобувачів і аспірантів школи здійснювались і здійснюються у спеціалізованій вченій раді Д 26.613.03. при НМАПО імені П.Л. Шупика за фахом 14.01.25 - судова медицина.

Отже, є підстави вважати, що наукові праці судово-медичних експертів України визначаються не тільки в ВМНЗ і бюро судово-медичної експертизи, а й в рамках наукової школи з судової медицини у НМАПО імені П.Л. Шупика.

Повну інформацію про «Наукову школу з судової медицини» можна отримати на офіційному сайті НМАПО імені П.Л. Шупика: nparo.edu.ua – ліворуч у стовпчику – «Наука» - «Наукові школи» - «Наукові школи, що розвиваються».